

UFFE-meddelande 3/2011

Ett slag för framtiden!

- en uppföljning av ett Tilda-projekt

Lena Bolin

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	2
INLEDNING	3
SYFTET MED UPPFÖLJNINGEN	3
FRÅGESTÄLLNINGAR	4
METOD	4
AVGRÄNSNINGAR	5
PROJEKTETS UTGÅNGSPUNKTER OCH VÄGLEDANDE DOKUMENT	5
”FÖREBYGGANDE INSATSER FÖR BARN OCH UNGDOMAR”	5
GENOMFÖRANDEPLANEN	6
PROJEKTPLANEN	6
IDÉN MED ETT SLAG FÖR FRAMTIDEN	7
GENOMFÖRANDE	8
RESULTAT	8
KRITERIER FÖR REKRYTERING	8
AKTIVITETER OCH INSATSER I ETT SLAG FÖR FRAMTIDEN	10
FÖRÄNDRINGAR I LIVSSITUATION	11
<i>SEXTONÅRINGENS LIVSSITUATION</i>	12
<i>TJUGOÅRINGENS LIVSSITUATION</i>	12
<i>ÅTTAÅRINGENS LIVSSITUATION</i>	13
DISKUSSION	14
REFERENSER	16

Sammanfattning

Tildasatsningen Ett slag för framtiden är ett projekt som riktar sig till ungdomar som utifrån socialtjänstens bedömning är i behov av en kvalificerad insats. Denna uppföljnings syfte är att ta reda på hur rekryteringen till projektet sett ut, vilka arbetssätt man använt sig av, samt hur en medverkan i projektet påverkat de ungdomar som deltagit. Genom intervju med ledarna i projektet, med inblandade socialsekreterare och med de ungdomar som deltagit vid tiden för uppföljningen framkom följande: Vid rekryteringen till projektet har man i stort sett varit trogen den målgrupp som man hade för ögonen i projektplanen och ungdomarna som rekryterats till projektet var bland annat: De med behov av en manlig förebild, som behövde byte av umgänge och/eller ett nytt socialt sammanhang. Insatserna i projektet har präglats av sammankomster i grupp, i form av regelbunden boxningsträning, tävlingar, fisketurer, restaurangbesök och en fjällresa. Utöver detta har det varit skräddarsydda träffar utifrån behov av hjälp och stöd mellan kontaktperson/ledare och enskild deltagare. Ungdomarnas livssituation har utifrån resultatet visat på en förbättring inom de behovsområden som var formulerade i socialtjänstens genomförandeplan och de nuvarande deltagarna uppger också att de trivs med projektets upplägg och med ledarna.

Inledning

Umeå boxningsklubb startade i augusti 2009 som en ideell förening och har idag ett 30-tal registrerade medlemmar. Visionen var vid start även att en del av boxningsverksamheten skulle ta formen av ett projekt, där ungdomar som av olika skäl aktualiserats hos Socialtjänsten skulle integreras. Den tänkta målgruppen var de som befann sig i riskzonen för olika typer av destruktivt beteende och/eller hade problem i skolan eller i familjen. De rekryterade skulle också enligt projektplanen vara ungdomar som hade intresse för träning och boxning. Under den tid som passerat från projektstart så har sju personer rekryterats till föreningen via socialtjänsten och i dagsläget finns det tre aktiva med denna bakgrund.

I Statens folkhälsoinstituts övergripande mål för folkhälsa, kan man läsa att regelbunden fysisk aktivitet främjar hälsa och välbefinnande, samt har en sjukdomsförebyggande effekt. Målet är att insatser på området därför ska leda till ökad fysisk rörelse i skolan men även på fritiden¹. Dessa komponenter återfinns också i projektet *Ett slag för framtiden* grundtankar, där man utgår från att fysisk aktivitet stärker kroppen men även förbättrar självkänslan. Därför strävar projektet efter att ta ett helhetsgrepp om ungdomarna, genom fysisk träning samtidigt som man arbetar på att förbättra deras psykosociala situation. Det är med andra ord tänkt att ett deltagande i projektet ska öka stabiliteten i ungdomarnas liv, samt att de ska få verktygen att göra mer konstruktiva livsval. Via boxningsklubben får man också tillgång till ett fungerande socialt sammanhang som ska ha en stärkande inverkan på individen.

Två ledare har varit knutna till projektet, varav en också står som initiativtagare till *Ett slag för framtiden*. Han kommer i denna text gå under namnet *projektledaren*. Båda ledarna på UBK har erfarenhet av ungdomar och idrott och det är på deras axlar själva iscensättningen av projektmålen legat. I förhållande till deltagaren har de haft rollen som både kontaktperson och tränare, vilket inneburit att de utöver träningen funnits till hands i de situationer där personen behövt hjälp och stöd.

Denna uppföljning har en deskriptiv ansats och kommer att fokusera på rekryteringsprocessen av deltagarna, aktiviteterna som ägt rum inom ramen för projektet, samt hur deltagarnas livssituation har påverkats av att delta i projektet. Jag vill här också passa på att hänvisa till C-uppsatsen *Ett slag för framtiden* – ett ungdomsprojekt i Umeå kommun som författades av två socionomstudenter vid Institutionen för Socialt arbete vårterminen 2010. Tillsammans med den här uppföljningen kan den ge en vidare inblick i vad som skett inom projektet från start, genom sin både informativa och reflektiva karaktär.

Syftet med uppföljningen

Syftet med uppföljningen av *Ett slag för framtiden* är att:

---

¹ <http://www.fhi.se/Om-oss/Overgripande-mal-for-folkhalsa/9-Fysisk-aktivitet>

1. Undersöka hur socialtjänstens rekrytering av deltagare till projektet har sett ut.
2. Ge en tydlig bild av de insatser/aktiviteter inom projektet som riktats till de ungdomar som studien avser, utifrån socialtjänstens genomförandeplan.
3. Undersöka på vilket sätt ungdomarnas deltagande i projektet har påverkat deras livssituation.

Frågeställningar

1. Vilka kriterier har socialtjänsten utgått ifrån vid sin rekrytering av deltagare till projektet och hur har de formulerat uppdrag/mål till verksamheten?
2. Vilka arbetssätt och aktiviteter har projektet använt sig av i sitt arbete med målgruppen utifrån genomförandeplanen?
3. På vilket sätt har projektet *Ett slag för framtiden* påverkat livssituationen för de ungdomar som deltagit, kopplat till ungdomarnas egna upplevelser, projektledarens uppfattning, samt socialsekreterarens bedömning.

Metod

Utifrån att rätt så få aktörer såg ut att vara inblandade i projektet blev valet en kvalitativ metod, där Emil Kruuses resonemang kring den kvalitativa intervjun, som går ut på att tolka och förstå mänskliga intentioner i psykosociala sammanhang² utgångspunkten. En semistrukturerad intervju med både slutna och öppna frågor kändes även det som en framkomlig väg, för att få ta del av de olika informanternas individuella upplevelser och synsätt. I analysen skulle det också kunna öka möjligheten att relatera mellan intervjupersonerna än om frågorna varit helt öppna till sin karaktär.

Vid intervjuerna användes en intervjuguide som behandlade på förhand bestämda teman relevanta för undersökningen och med frågeställningarna som utgångspunkt. En intervjuguide utformades till varje informantkategori (socialsekreterarna, ledarna och deltagarna).

Vid bearbetningen av intervjuerna valde jag att använda mig av en avsevärt förenklad variant av Steinar Kvaales analyssteg i boken *Den kvalitativa forskningsintervjun* (1997), där jag fokuserade på stegen meningskoncentrering, meningskategorisering och meningstolkning. I steg ett (meningskoncentrering) sorterade jag ut de utsagor som jag tyckte var relevanta för frågeställningarna, men i mer reducerad form och med bibehållen innebörd. I steg två (meningskategorisering) skedde ytterligare en sammanfattning av de utsagor som kommit fram i meningskoncentreringen och dessa sorterades in under respektive frågeställning. I analysens sista steg (meningstolkningen) gjordes en övergripande

---

² Emil Kruuse (1998). Kvalitativa metoder i psykologi.

summering av det som framkommit i intervjumaterialet, för att hitta återkommande mönster som man sedan skulle kunna tolka utifrån frågeställningarna.

Avgränsningar

Av de tre medlemmar i föreningen som var aktualiserade av socialtjänsten under tiden för uppföljningens genomförande blev två föremål för intervju. För den tredje deltagaren gjordes ett undantag då han idag inte är mer än åtta år fyllda och då skriftligt medgivande från målsman skulle fordras. Pojkens föräldrar var dessutom av utländsk härkomst vilket troligtvis skulle innebära inblandning av en tolk, vilket det inte fanns tid eller resurser till. Istället fick den ledare som också varit kontaktperson åt pojken berätta om sina intryck kring hans deltagande och om hur saker utvecklats sig.

Båda ledarna i projektet tillfrågades att ställa upp på intervju med frågor kring projektet. Projektledaren och den andra ledaren tackade ja, men den senare fick vid intervjutillfället förhinder, så intervjun inställdes helt på grund av tidsbrist. Ledaren intervjuades istället endast i sin egenskap av kontaktperson till åttaåringen.

Projektets utgångspunkter och vägledande dokument

I detta avsnitt presenteras ett urval av dokument som på olika sätt har anknytning till projektet:

”Förebyggande insatser för barn och ungdomar”

Projektets Ett slag för framtidens natur har sitt ursprung i direktivet för kommunfullmäktiges uppdrag ”Förebyggande insatser för barn och ungdomar”³. Bakgrunden till kommunfullmäktiges direktiv 2004-10-20 var att man hade uppmärksammat en ökning av antalet kostnader och placeringar av barn och ungdomar i Umeå. Man konstaterade från politiskt håll att ungdomars hälsa och utveckling var i riskzonen. Kraftsamlingen för att motverka denna negativa utveckling resulterade i satsningen TILDA (Tidigare Insatser och Långsiktiga verksamheter Där man bor och på ett Annorlunda sätt). Tilda är ett samarbete mellan Socialtjänsten, Umeå Kultur, Umeå fritid, för- och grundskolan, gymnasie- och vuxenutbildningen, samt de tre kommundelarna. Organisatoriskt ligger satsningen placerad under Socialnämnden.

Uppdraget till socialnämnden i samverkan med ovan nämnda parter nämnder (socialnämnden 2004-10-20) var formulerat enligt följande:

”Arbetet ska dels stärka folkhälsoperspektivet för barn och ungdomar, dels fokusera på tidigare behandlingsinsatser kring ungdomar och deras familjer med tecken på tilltagande social problematik. Arbetet ska präglas av stor öppenhet för nya arbetsmetoder och insatser där föreningsliv och frivilligorganisationer ska ses som en

---

³ Socialnämnden protokoll 2004-10-20. Direktiv för kommunfullmäktiges uppdrag ”Förebyggande insatser för barn och ungdomar”. Umeå Kommun

resurs för att komma över traditionella ansvarsgränser. Insatserna ska med fördel kopplas till barnens och ungdomarnas naturliga vardag i hemmamiljö”

Genomförandeplanen

Socialtjänstens individ och familjeomsorgs ”arbetsredskap” *Genomförandeplan för öppna insatser* (enligt SoL eller behandlingsplan enligt 22 § LVU) har fungerat som ett aktivt dokument under projektperioden eftersom målbeskrivningen formulerad för varje aktualiserad ungdom har styrt insatsernas utformning.

De behovsområden för den person som är aktualiserad hos socialtjänsten och som tillsammans utgör genomförandeplanen är följande:

- Hälsa
- Utbildning
- Känsl- och beteendemässig utveckling
- Identitet
- Familj och sociala relationer
- Socialt uppträdande
- Förmåga att klara sig själv

Varje behovsområde åtföljs av rubriken mål och eventuella delmål, samt rubriken insats och tidsram. När det gäller själva insatsen ska socialsekreteraren tillsammans med kontaktpersonen komma överens om vilka konkreta insatser som skulle vara lämpliga för barnet/den unge, samt hur och av vem, samt vem som är ansvarig för att insatsen genomförs. Tidsramen ska innehålla uppgifter om när insatsen ska påbörjas, samt hur ofta och hur länge den ska pågå.

Projektplanen

I projektplanen för Ett slag för framtiden finns ett antal punkter formulerade vilka kan ses som projektets bärande idéer och antaganden och dessa är följande:

- Fysisk aktivitet: Genom att ungdomarna tränar intensivt så mår de bättre både psykiskt och fysiskt. Man får utlopp för instängd energi och man stärker sig fysiskt och därmed också sin självkänsla.
- Kanalisera aggressivitet: Som vi nämnt i problembeskrivningen upplever vi att många ungdomar bär på en inre ilska som de värsta fall kan kanalisera helt fel. Vi menar att genom boxningen så kan de här känslorna få komma ut och ledas in på rätt väg. Vi ledare kan också se om någon ungdom har mycket ilska i sig och ge möjlighet att fånga upp det på ett konstruktivt sätt.
- Rutiner och regler: Vi har vissa regler som deltagarna i projektet ska leva upp till. De ska respektera gruppen, prioritera skolarbetet, komma i tid och meddela i förväg om de inte kan delta i den planerade träningen. Om de bryter mot reglerna

så tas detta upp och i vissa fall kan de bli avstängda under en eller flera träningspass för att markera ett allvar. Vi vill skapa tydlighet och ramar. Inom boxningen finns det mycket tydliga regler för hur man uppför sig i förhållande till sin motståndare. Dessa regler och den kultur som omger boxningen håller vi hårt på och vi för samtal om detta. Här ingår också regler hur man uppför sig i förhållande till föräldrar, skola och andra i sin omgivning.

- Social tillhörighet: Vår boxningsklubb är öppen för alla. De ungdomar som ingår i projektet integreras i de träningsgrupper som vi har och de får där möta andra ungdomar av båda könen. Här finns en grupp som studerar vid universitetet men det finns också ungdomar som jobbar eller som läser vid gymnasiet. Alla ingår i föreningen och i den gemenskap som föreningen innebär. Vi har hittills sett att det skapas en familjegemenskap som innebär att man bryr sig om varandra och att man även umgås utanför själva boxningen.
- Studier eller arbete: En viktig faktor är att alla ska sköta sitt skolarbete. Det är viktigare att läxorna blir gjorda än att man nödvändigtvis den kvällen går till träningen. Skolarbetet kommer först och särskilt viktigt blir det inför läxprov och liknande. Om man inte studerar så ska man försöka få ett arbete eller en praktik. Inom projektet finns ett mindre företag där man kan få utföra enklare servicearbeten.
- Socialt stöd: Vi ledare finns till för våra ungdomar och vi arbetar för att skapa en sådan stämning och tillit att våra ungdomar vågar vända sig till oss med sina bekymmer. Vi kommer att ha särskild uppmärksamhet på projektungdomarna och hur de mår. Vår förhoppning är att vi ska kunna nå dem så bra att de kan snacka öppet med oss ledare om hur de har det och hur de vill forma sin framtid.

Idén med ett slag för framtiden

Vad som också slutligen kan vara relevant att nämna är den sammanfattning som finns beskriven i beslutsmeddelandet från Tilda-ansökan under rubriken *Idén med ett slag för framtiden*, där man formulerat vad man konkret vill uppnå med ungdomarna och dessa är följande:

För de ungdomar som genomgår projektet vill vi att de ska:

- Känna sig synliggjorda och tagna på allvar
- Lära sig grundläggande etiska och moraliska regler och kunna tillämpa dem i praktiken
- Träna fysisk och psykisk stabilitet för att ha bättre möjlighet att leva ett anpassat liv.
- Att lära sig om arbetslivets krav och glädje genom att arbeta och tjäna egna pengar
- Ha fått verktyg för social anpassning och därmed ett fungerande liv.

Genomförande

De två intervjuer som skulle genomföras med de ungdomar som var med i projektet genomfördes på förslag av projektledaren i direkt anslutning till ett träningstillfälle på kvällstid på UBK. Det gav mig också möjlighet att vid samma tillfälle även intervju den ledare som varit kontaktperson åt den åttaåriga person som var med i projektet. Intervjuerna genomfördes i träningslokalen men på en plats utom hörhåll för övriga medlemmar.

De socialsekreterare som hade aktualiserat ungdomar till projektet visade sig vara fler än vad som inledningsvis kommit till min kännedom. Valet av metod med semistrukturerade intervjuer blev därför en mer omfattande uppgift då mer tid skulle tas i anspråk när det gällde genomförande av intervju, samt transkribering och analys. Problemet löstes genom att några frågor från intervjuguiden togs bort, samt att enbart det i intervjun som hade relevans för frågeställningarna transkriberades. Socialsekreterarna intervjuades i anslutning till sin arbetsplats i ett enskilt rum, med ett undantag där intervjun genomfördes i stadshuset på våning 4, där samma rumsliga förutsättningar för intervjus genomförande gavs. Projektledaren valde också att komma till stadshuset för intervju.

Varje intervjutillfälle inleddes med att informera om att intervjun var frivillig och att intervjupersonen när som helst kunde välja att avbryta intervjun eller avstå från att svara på en fråga. De upplystes också om att intervjun skulle bandas och att de vid i presentationen av resultaten i möjligaste mån skulle förbli anonyma. Fyra socialsekreterare, två ungdomar och två ledare blev föremål för intervju. Som tidigare nämnts fick en av ledarna endast berätta om sina intryck som kontaktperson till den åttaårige deltagaren i projektet.

Resultat

Denna resultatdel redogör för vad som framkom i intervjuanalysens tredje steg; meningstolkningen. Ett urval av relevanta utsagor presenteras här för att kopplas ihop med respektive frågeställning. Resultaten kring varje frågeställning läggs upp i ett eget avsnitt. Intervjuerna som gjordes med deltagarna i projektet återfinns endast i resultatdelens sista avsnitt (Deltagarnas livssituation).

Kriterier för rekrytering

I Tilda-ansökan under rubriken målgrupp finner man beskrivningen av den tänkta målgruppen, formulerad i allmänna ordalag ”..ungdomar, såväl killar som tjejer som har blivit aktuella hos socialtjänsten på grund av att de har en socialt utsatt situation”. Detta utvecklar man under rubriken problem/utmaning i Tilda-ansökan, där man beskriver projektet som en lösning för ungdomar som hamnat i en jobbig social tillvaro och som lätt hamnar i småkriminella gäng, drogmissbruk och misshandelssituationer. Vidare säger man sig rikta sig till de ungdomar som har svårt att ”hänga med” tempot i skolan, som har olika typer av konflikter i familjen vilket man antar leder till en inre ilska hos ungdomen. Vidare adresserar man sig till dem som har missbruk i familjen, där föräldern inte kan ta

fullt ansvar i sin fostrarroll. Man tror också att projektet kan fylla en viktig integrerande funktion för de flyktingbarn och barn till invandrare som med en annan kultur i bagaget kan känna ett utanförskap. Ett annat tänkt grundkriterium vid rekrytering är att ungdomarna bör ha haft något slags intresse för boxning och träning. Vid intervju berättade projektledaren och en av socialsekreterarna, att för att det ska kunna fungera så måste personen även ha en *vilja* att delta i ett socialt sammanhang. Är man för mycket ensamvarg passar inte projektets upplägg. Utöver detta har tanken vid rekryteringen varit att ge de aktualiserade ungdomarna en möjlighet att tillbringa tid med fungerande, skötsamma ungdomar och få en inblick i deras tillvaro.

Det som framgick av de intervjuade socialsekreterarna var att de som fått erbjudande av att vara med i projektet och som även valt att delta hade följande behov och/eller problematik:

- Behov av en manlig förebild
- Behov av att träffa andra i ett socialt sammanhang
- Behov av att komma igång med lite aktiviteter
- Behov av ett byte av umgänge
- Vända ett depressivt tillstånd
- Få någon vuxen att prata med som inte tillhör närmaste kretsen
- Hjälp med skolan och att komma till skolan
- Ungdomar med ”macho”-beteende som behöver lära sig moral och etik och hur man ska hantera aggressioner
- Problem med missbruk och kriminalitet
- Lära sig hantera sin ekonomi
- Få en sysselsättning
- Koncentrationssvårigheter (ADHD)
- Social fobi

Utifrån socialsekreterarnas intervjusvar framkom det att rekryteringsförfarandet sett ut på lite olika sätt. I de flesta fall har det varit samordnaren på Umeå socialtjänst resursenhet som fått ”beställningar” från handläggarna inom vård och behandling vid ärenden som gällt ungdomar med behov av en mer kvalificerad insats. Socialsekreteraren på resursenheten bekräftar att hon haft den målgrupp som står beskriven i projektplanen för ögonen, när hon matchat ungdomar som skulle kunna passa i projektet till handläggarna. En socialsekreterare berättade att en av deltagarna som för närvarande är aktiv i projektet hade ett intresse för boxning och tog initiativ till att ”rekrytera in sig själv”. En annan rekryteringsvariant var att en av handläggarna kände till projektet och projektledaren och tyckte att ungdomen skulle passa i det sammanhanget och tog därför ett eget initiativ. Sammanfattningsvis upplevde socialsekreterarna att det fungerat tillfredställande för de flesta som rekryterats till projektet (vilket kommer att beskrivas mer ingående i resultatdelens tredje avsnitt). Vad som dock också framkom var att en ungdom som rekryterats till projektet hade för svår problematik (med graden placeringsärende), vilket gjorde att det blev svårt att hålla ihop den plan och de målsättningar man hade för personen. En annan handläggare ansåg att hon inte kunde svara på om man rekryterat rätt målgrupp till projektet och att det var lite otydligt för henne i början vilken roll

projektledaren skulle ha och att mer skriftlig information om projektet och om projektledarnas roll hade varit att föredra framför löpande muntlig sådan. Däremot poängterade hon att ingen större skada hade skett i och med detta. Även projektledaren berättade att han brukar få komma med sina synpunkter vid rekryterings inledande skede, där socialsekreteraren tillsammans med projektledaren har ett samtal kring ärendet och om hur man skulle kunna få det att fungera och där man utifrån ungdomens behov gör en planering tillsammans.

Socialsekreterarna har formulerat uppdrag och mål till verksamheten (projektet) genom kontakt med ledaren/kontaktpersonen. Inledningsvis har socialsekreteraren då beskrivit ärendets natur och tillsammans har man då sedan format en plan kring ungdomen, som även målsman och ungdomen fått ta del av och haft önskemål och synpunkter på. Därefter har man utifrån behov löpande haft mer eller mindre täta uppföljningar för att se vad som fungerat, inte fungerat, vad man skulle kunna förbättra eller göra annorlunda och så vidare (ytterligare redogörelse kring detta kommer att ske i resultatavsnittet *Aktiviteter och insatser i Ett slag för framtiden*).

Aktiviteter och insatser i Ett slag för framtiden

Utifrån det som framkom i intervjuerna med både socialsekreterare och projektledare har genomförandeplanen haft funktionen av ett riktmärke, vars mål och innehåll påverkat projektledarens sätt att möta upp deltagaren, både i träningsommanhang och kring det behov av stöd som funnits i andra situationer. Det känns också av betydelse att i detta avsnitt uppmärksamma de båda ledarnas roll som kontaktpersoner i förhållande till deltagarna, eftersom det på ett mer korrekt sätt beskriver den funktion de faktiskt haft.

Socialsekreterarna beskriver i stort ett likartat förfarande vad avser den initiala kontakt med ledaren där man gemensamt utifrån socialtjänstens genomförandeplan gör upp en planering som innebär ett upplägg kring aktiviteter och träffar, samt vilka mål man hoppas att personen kan uppnå inom en viss tidsram. Därefter har man i samråd med berörd deltagare och föräldrar berättat hur man har tänkt och tagit in deras önskemål och synpunkter.

Den ”skräddarsydda” planeringen för varje ungdom har genererat olika aktiviteter, enskilt med ledaren och i grupp, där man har ett i början bestämt fokus på ”lära känna” - aktiviteter. Detta för att skapa en relation baserad på förtroende och tillit till projektledaren/kontaktpersonen. Det kan handla om att man träffas i hemmet med föräldrarna, att man går ut och fikar, äter glass eller bowlar. På Umeå boxningsklubb träffas man också utifrån det som är bestämt i planen. En av ungdomarna som för närvarande är med i projektet hade ingen önskan att lära sig boxas, men han behövde komma hemifrån och jobba med sin sociala fobi. Mötena med de andra i klubben och med kontaktpersonen fungerar främst som ett kontext han får vara en del av och där han får träna sig på att vara mer utåtriktad, vilket är ett av hans mål i genomförandeplanen. Han får under boxningsträningen andra uppdrag av projektledaren så att han ska känna sig delaktig. En annan av ungdomarna som är med i projektet idag har nästan hela planeringsupplägget riktat mot träningen. Han är med under de obligatoriska

träningstillfällena, han tävlar och är väldigt aktiv i klubben på det sättet. Man har i hans fall också jobbat med att skapa ett nytt nätverk, att han ska få vara en del av den gemenskap som finns i boxningsklubben för att komma ifrån sitt gamla umgänge. Han har också fått sysselsättning i ledarnas företag, där han bland annat utför enklare snickeriarbeten. Den tredje och yngsta deltagaren har koncentrationssvårigheter och även svårt att tolka andras beteende och reaktioner. Tanken var att han genom sin medverkan i projektet skulle få utlopp för sin energi via boxningen, men att han också utifrån det sammanhang han befunnit sig i på klubben skulle få bättre färdigheter att fungera socialt. Han förstår om något blir praktiskt och konkret. Ledaren berättar att man lekt rollspel där man imiterat hans beteende så ”att han får reagera på sig själv så han förstår” och att man kört med glada gubbar (som de gör på hans skola) som belöning när han gjort något bra.

Boxningsträningarna är det gemensamma sammanhang där alla regelbundet möts. Inom föreningen hittar man på saker tillsammans för att stärka gemenskapen. Projektledaren berättar att man först brukar presentera sig och klubben, utan något som helst krav att de ska bli bra idrottsmän. Han beskriver att han får en uppfattning om personen fysiskt och psykiskt och utifrån det börjar han forma. Han berättar att om man valt att träna boxning är träningstillfällena obligatoriska, man ska ha skäl för att utebli från ett träningstillfälle och höra av sig innan. Man ska också komma i tid och vara ombytt när träningen börjar. Rutiner och respekt för varandra är viktigt och något man jobbar med, vilket också ger en grund för en god gemenskap, där man får vara sig själv och där man samtidigt vet vilka regler som gäller. Skolan och studier går alltid före träningen om en prioritering måste göras.

Aktiviteter som har riktats till alla medlemmar i klubben och inte bara till dem som aktualiserats hos socialtjänsten har varit fjällvandring, fiskeutflykter, biobesök, äta ute mm. Fjällvandringen nämns vid intervju med både ledare och socialsekreterare som en aktivitet som stärkte gruppen och som fick projektdeltagarna att utmana sig själva. I sommar har man planer på en resa till St Petersburg om ekonomin tillåter, annars inriktar klubben sig på en fiskeresor till Norge.

Socialsekreterarna berättade att uppföljningarna varit tätare i början för att sedan när ungdomen är inne i projektet bli färre ” Vi har haft täta uppföljningar var tredje vecka för att se och det har fungerat jättebra. Projektledaren är alltid väldigt lätt att få tag på, det har alltid varit lätt att få till träffar” Man har skraddarsytt tillsammans för varje individ och gjort upp planer utifrån de problem som ungdomen behövt hjälp med och genom att till en början ha täta uppföljningar har man kunnat omstrukturera planerna allteftersom det behövts. ”om läraren ringer och säger att det är frånvaro har jag ringt X och haft en träff med honom och ungdomen, som då berättat att han är nere, orkar inte stiga upp, vi har då ordnat så att X skjutsar till skolan, då har han gjort det och det har funkat jättebra”

Förändringar i livssituation

När det gäller förändringar i livssituation så har som tidigare nämnts, ungdomen, den socialsekreterare som varit knuten till projektet och ledarna i rollen som tränare och

kontaktperson fått ge sina synpunkter kring hur den genomförandeplan som varit kopplad till projektet fungerat. De har även fått beskriva hur livssituationen för deltagarna varit vid start och hur närvaron i projektet påverkat deras mående. Samtliga socialsekreterare ansåg att tiden i projektet för ungdomarna hade förändrat deras livssituation till det bättre och att det hade hänt saker på de flesta av de behovsområden som man hade haft fokus på.

De tre deltagare som varit aktuella i projektet under tiden för uppföljningen är för tydlighetens skull här beskrivna i var sitt case.

Sextonåringens livssituation

Sextonåringen är en kille som varit aktiv i projektet cirka ett år, vars problematik kan sammanfattas som social fobi och depression. Han har mestadels behövt hjälp med att komma ut och träffa folk och att ta sig till skolan. Vid intervjutillfället berättar han att det är väldigt skönt att vara med i projektet ”för då kommer jag hemifrån”. Han tycker också att han blivit mer social och att han har gjort mer saker utanför hemmet ”jag mår faktiskt bättre för jag har fått mer kontakter ...med alla här”.

Projektledaren berättar att sextonåringen befann sig i ett depressivt tillstånd under den första tiden i projektet och ”han hade svårt att ta sig ur sängen på mornarna, han ville bara sova, han ville inte göra någonting, han hade inga kompisar, han ville inte prata med någon”. Så sakteliga började de dock bygga upp en relation och successivt kunde man observera en förbättring av deltagarens stämningsläge. Enligt projektledaren blev han mer utåtriktad och den stora framgången kom när han vågade och ville följa med till fjällen. Både socialsekreteraren, projektledaren och föräldrarna såg pojkens initiativ att följa med på fjällresan som något väldigt positivt och även oväntat. Under hösten 2010 gick sextonåringen återigen in i en mer depressiv period, vilket fick konsekvensen att han slutade delta på träningarna och hade hög frånvaro i skolan. Det kunde ta flera timmar att övertala honom att följa med till skolan på morgonen. I dagsläget har det nu ”vänt ordentligt” och enligt projektledaren ”går det bra på alla sätt och vis”, han visar sin sociala sida, kommer regelbundet till träningen, umgås med de andra medlemmarna, tar hand om den minsta deltagaren och de arbetsuppgifter han får genomför han. Projektledaren har i sin roll som kontaktperson även återkommande kontakt med skolan och en av lärarna hade vid senaste tillfället berättat att det börjat gå utmärkt i skolan, med mvg och vg på alla prov. Projektledaren och socialsekreterarna berättar också att föräldrarna är mycket nöjda med insatserna i projektet och den beteendeförändring som det lett till. Socialsekreteraren som varit handläggare åt sextonåringen berättar att hon vid det sista uppföljningstillfället fått veta att ”det funkar jättebra” och att han tar sig till skolan på mornarna och att han tar sig ut med projektledaren på kvällarna.

Tjugoåringens livssituation

Tjugoåringen har varit med i projektet i cirka ett år och är en ung man av utländsk härkomst vars problematik i huvudsak, när han aktualiserades i projektet, var beteendeproblem. Han hamnade ofta i slagsmål fredag – lördag, var deprimerad och hade

fel umgänge. Han hade också problem att hantera sin privatekonomi och hamnat i en situation där han bråkat och brutit med sin familj. Projektledaren berättar att han från början hade en väldigt tuff attityd och att han många gånger inte kom till träningen. Eftersom tjuugoåringen hade ett intresse för boxning fortsatte projektledaren att motivera till träning och i höstas vände det då han självmant kom och sa att han ville ha bättre kondition, så därefter började träningarna fungera. Projektledaren skaffade också en helgpraktik i företaget som drivs av de båda ledarna, för att han skulle få känna hur det var att tjäna lite egna pengar. Planen är enligt socialsekreteraren att han ska börja på Vindelns folkhögskola till hösten för att läsa in kärnämnen. Utöver detta ska han också fortsätta att jobba i firman. Projektledaren berättar att han gör enormt stora framsteg i boxningen och i privatlivet "han vann sin tävling och fick guld nu förra helgen...han bor nu i sin egen lägenhet, han har börjat umgås med föräldrarna, han fortsätter med träningen och bygger upp sitt liv". Socialsekreteraren som varit handläggare åt tjuugoåringen har noterat att han gått från att ha varit deppig och "det går inte"-inställning till en mer glad och hoppfull sinnesstämning. Han ser mycket ljusare på tillvaron och den förändringen kan man enligt henne relatera till projektet. Socialsekreteraren berättar att boxningssammanhanget varit oerhört viktigt för honom "skolan har inte varit hans arena och han tappade sin familj och stod väldigt ensam i livet... att då få ett sammanhang där man är efterfrågad, där man får växa och vara duktig, det är ju värt allt faktiskt, jag vet inte vad han hade gjort annars". Vad socialsekreteraren också framhöll som något fantastiskt var att tjuugoåringens förtroende för projektledaren varit så stort att han tillåtit honom att tycka till kring och hjälpt honom att se vilka som är bra eller mindre bra att umgås med. Projektledaren har också styrt upp och lärt honom att hantera sin ekonomi på en nivå som fungerar. Tjuugoåringen talar vid intervjun om att han tycker det är härligt att få vara med i klubben och att han "älskar boxning". På frågan hur han upplevt att vara med i projektet svarar han "det känns bra alltså, man mår bra inuti, känns bra i livet när man har varit och tränat och när man har planer och så vidare, man går till jobbet, man kommer hem, man går till träningen och far och tävlar och så, det har blivit en bra rutin" på frågan om han tycker att ett deltagande i projektet har påverkat hans livssituation svarar han "Det har förändrats. Förut när man gick till skolan hade man inget speciellt att göra, man hade inget vettigt att göra och funderade på det, vad ska jag göra? Massor av sådana känslor vad ska jag hålla på med? ..men nu har jag hittat en spänning i livet, det känns spännande liksom, det här som är mitt liv nu, att få vara med och lära känna folk, göra saker tillsammans, att få träna och vara med i någonting. Det känns som en stor familj. Vissa kallar skolan för sitt andra hem, det här är mitt andra hem".

Åttaåringens livssituation

Deltagandet i projektet skulle för denna unga person som nu varit med i fem månader innebära träning i koncentration, samt ett tillfälle att kanalisera sin energi för att dämpa sin hyperaktivitet. På förslag från BUP och skolan skulle pojken medicineras för sin ADHD, men man ville testa projektet som en utväg, för att se om han skulle bli lugnare och mer fokuserad. Att lära sig att umgås i grupp och utveckla sociala färdigheter var också ett av målen. Den ledare som varit kontaktperson har observerat att det under åttaåringens fem månader långa deltagande i projektet har skett förändringar till det bättre och berättar; "han har börjat få vänner, han hade inte det i början... och skolan fungerar

så bra att de säger att det inte är något måste med medicinering längre”. Den socialsekreterare som varit handläggare beskriver att det varit ett stort uppdrag för ledaren, men att mamman varit nöjd och att pojken svarat lite olika beroende på när man frågat honom om han är vän med ledaren eller inte. Handläggarens uppfattning är dock att det ”fungerat mycket tillfredsställande”.

Utifrån det som kommit framkommit i resultatdelens tre avsnitt, känns det som det funnits en flexibilitet i rekryteringen, samtidigt som man försökt vara trogen den målgrupp som man hade tänkt rikta sig till vid projektstart. Genomförandeplanen som handläggarna upprättat utifrån den information som de initialt fått kring ungdomen vid ärendehantering, har presenterats för projektledaren och tillsammans har man gjort upp en planering. Denna planering har varit behovsstyrd och insatserna och arbetssätten har formats med hänsyn till det, men kontaktpersonen tillsammans med ungdomen har utöver det även tagit egna initiativ. När det gäller förändringar i ungdomarnas livssituation vittnar samtliga informanter utifrån sitt perspektiv om att tillvaron har blivit mer fungerande och strukturerad för deltagarna. Utifrån genomförandeplanens behovsinventering med sina mål och delmål, finns från socialsekreterarnas sida den i stort samstämmiga uppfattningen att både kontaktpersonerna och insatserna i projektet varit till belåtenhet. Detta både när det gäller utfallet för ungdomarna och själva samarbetet under projektiden.

Slutligen vill jag här återigen hänvisa till den C- uppsats *Ett slag för framtiden* – ett ungdomsprojekt i Umeå kommun och då i synnerhet avsnitt 5.2 (projektplanens bärande tankar), samt avsnitt 6.2 (Tankar om projektet), som kan ge information och på ett ytterligare sätt sammanfatta och klargöra vad projektet handlat om.

Diskussion

Det som man tydligt har kunnat skönja i socialsekreterarnas inställning till projektet är att det funnits en öppenhet i process och planering. Man vittnar om att det inte funnits några stängda dörrar och att projektledaren har varit lätt att få tag på och lätt att bestämma en träff med. Vidare har han också hört av sig inte bara vid problem utan också vid framgång, vilket har upplevts som positivt av socialsekreterarna. Bra kommunikation är ju en framgångsfaktor i de flesta sammanhang och avsaknaden av den ökar risken för förvirring och missförstånd. Kanske kan detta också vara en av förklaringarna till att projektet upplevs som något positivt.

När det gäller rekryteringen av deltagaren skulle en bättre ”specificering” av målgrupp vara en fördel, eftersom man då skulle kunna undvika eventuell osäkerhet kring vilka kriterier som ska gälla vid rekrytering, samt att man dessutom minskar risken för att ta in ungdomar i projektet som har för svår problematik.

I den tidigare nämnda C- uppsatsen beskrevs projektledaren som en eldsjäl, vilket även jag kan instämma i efter det som kommit till min kännedom genom denna uppföljning. En av socialsekreterarna beskrev att han hade en vardagskompetens som var en sådan tillgång, så kanske kan man då beskriva honom som en eldsjäl med vardagskompetens

och med ett engagemang som gör skillnad för de ungdomar som han möter. Även den andra ledaren har gått in i sitt uppdrag som kontaktperson fullt ut och de båda beskrivs av socialsekreterarna som personer som gör mer än de behöver göra och som också kan ta egna initiativ. Den drivkraft och motivation som en eldsjäl kan inbringa i ett projekt är en styrka, men riskerar även göra situationen sårbar såtillvida att vad händer om eldsjälen försvinner? I vilket läge skulle man då befinna sig i?

Nutida forskning kring mentorskap visar bland annat på att det kan vara en fungerande strategi när det gäller att få unga i riskzonen på rätt väg, samt att den även gett effekt på dem som redan hamnat i problem och ungdomsbrottslighet. Det känslomässiga stödet från mentorn kan beskrivas som en nyckelkomponent för förändring⁴. Mentorskapet som fenomen sätter också prägel på detta projekt, där projektledarens har fått "tillåtelse" att komma in i deltagarens sfär, för att få möjlighet att påverka inom olika livsområden. Ett sådant förtroende byggs inte upp över en dag utan kan vara en lång och rätt så skör process. I mina ögon verkar det som att projektet *Ett slag för framtiden* har hittat vägar där man på ett varsamt sätt leder in ungdomarna på "rätt" livsspår, samtidigt som man lyckats erbjuda ett fungerande socialt sammanhang. Vid besöket på UBK kunde jag också rätt så omedelbart se att det är en grupp som trivs och har roligt tillsammans!

---

⁴ Tolan, P m fl (2008) *Mentoring Interventions to Affect Juvenile Delinquency and Associated Problems*.

Referenser

Odratt, G & Tunbjörk, L (2003). *Dom alla*. Journal. Stockholm

Kruuse, E (1998). *Kvalitativa metoder i psykologi*. Lund. Studentlitteratur

Kvale, S (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund. Studentlitteratur

Socialnämnden protokoll 2004-10-20. Direktiv för kommunfullmäktiges uppdrag ”Förebyggande insatser för barn och ungdomar”. Umeå Kommun

Statens folkhälsoinstitut. (2010). *Övergripande mål för folkhälsa; Fysisk aktivitet*.

Tillgänglig:

<http://www.fhi.se/Om-oss/Overgripande-mal-for-folkhalsa/9-Fysisk-aktivitet>.

Hämtad: 2011-05-16.

Tolan, P., Henry, D., Schoeny, M. & Bass, A (2008). *Mentoring Interventions to Affect Juvenile Delinquency and Associated Problems*. (2008:16). Oslo, Norway. The Campbell Collaboration.

Övriga referenser

Goerlich Zief, S., Lauver, S. & Maynard, A, R. (2006). *Impacts of After- School Programs on Student Outcomes*. (2006:3). Oslo, Norway. The Campbell Collaboration

Lindstein, T (1997). *Unga vid vändpunkten*. Göteborg. Förlagshuset Gothia AB.